

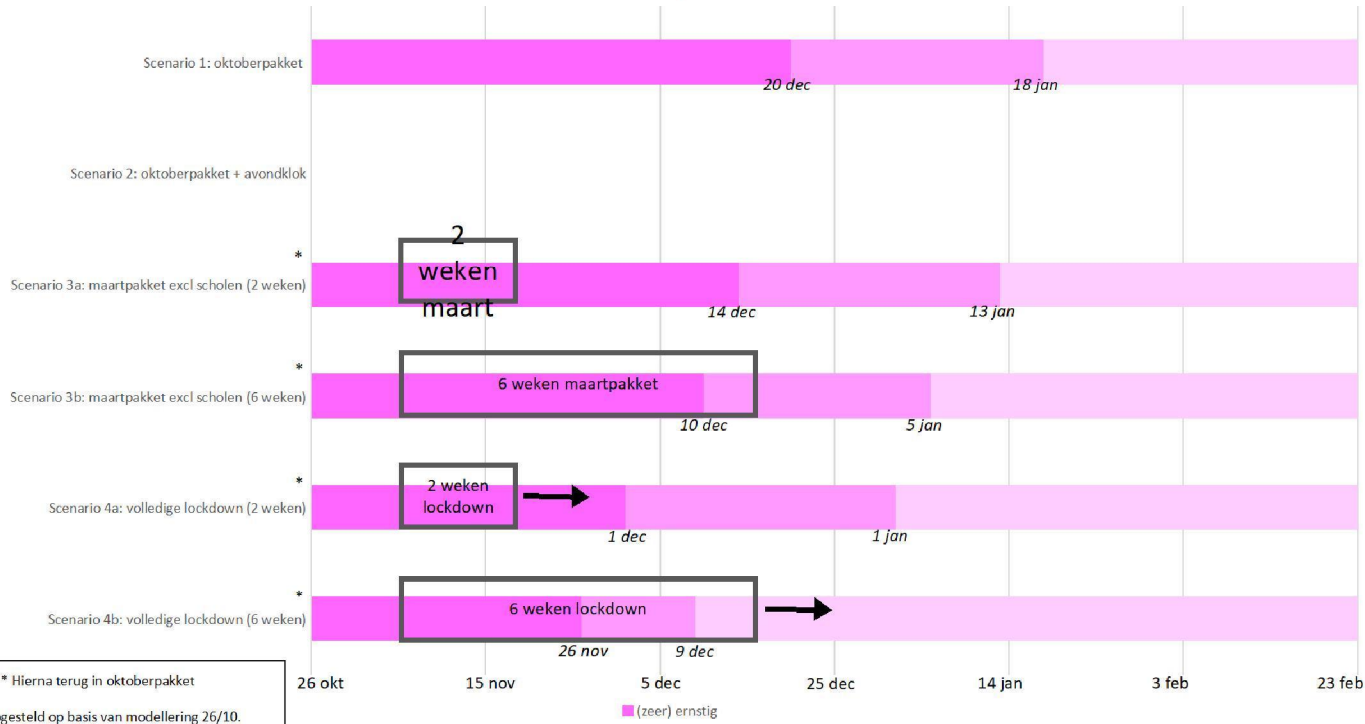

Dep. Vertrouwelijk

Onderdeel A:
Synthese

Dep. Vertrouwelijk

Scenario's in de tijd

* Hierna terug in oktoberpakket
 N.B. Opgesteld op basis van modellering 26/10.
 N.N.B. Implementatietijd lockdown nog niet opgenomen.

Dep. Vertrouwelijk

	Sociaaleconomisch	Sociaalmaatschappelijk	Effectiviteit huidige pakket
Scenario 1 Oktober pakket	<ul style="list-style-type: none"> Bewegen steeds meer toe naar tweede golfscenario van het CPB: <ul style="list-style-type: none"> Historische economische krimp: bbp -6,1% in 2020; -2,8% 2021. Structurele bbp-krimp -9%. Werkloosheid 8,5% in 2021 (400.000 extra werklozen) 	<ul style="list-style-type: none"> Impact groter naarmate maatregelen (a) strikter zijn en (b) langer duren Kwetsbare groepen worden harder geraakt (meer ongelijkheid) Sommige effecten pas zichtbaar na lange tijd: eenzaamheid kan later uitmonden in een depressie. 	<ul style="list-style-type: none"> Indien we er van uit gaan dat het oktoberpakket effectief is, mogen we concluderen dat de piek aan besmettingen niet meer beïnvloedbaar is. Er is met de pakketten al geïntervenieerd op het aantal contactmomenten dat mensen hebben. Wel is de curve/staart terug naar het niveau 'waakzaam' beïnvloedbaar. M.a.w.: het tempo waarin we terug keren naar een beheersbaar niveau is beheersbaar. Dit tempo is van invloed op de uiteindelijke omvang van het stuwmeer aan uitgestelde zorg (hoe langer/dikker de staart, hoe groter het stuwmeer).
Scenario 2 Oktober pakket + avondklok 22:00 uur	<ul style="list-style-type: none"> Impact avondklok op macro-economie beperkt. Impact met name voor vrijetijdssectoren (o.a. culturele instellingen/restaurants t.b.v. maaltijdbezorging) en (afhankelijk van vormgeving) sectoren die werken o.b.v. ploegendiensten/continue processen (logistiek, industrie). 	<ul style="list-style-type: none"> Meeste mensen niet hard geraakt door avondklok, maar wel zeer grote inbreuk op principe van individuele vrijheid Avondklok heeft vooral impact op sociale contacten en vrijetijdsbesteding, met name voor jongeren. 	
Scenario 3a Oktober pakket + 2 weken maartpakket (exclusief scholen)	<ul style="list-style-type: none"> Aanscherping van beleid/wisselingen met name macro-economische impact via vertrouwenskanaal. Doordat de regels veranderen zal bereidheid om te investeren in gezondheidsmaatregelen die het mogelijk maken open te blijven afnemen. Ruw geschat leidde een 2 keer zo harde lockdown (gemeten in de lockdown stringency index) tot een 2 à 2,5 keer zo grote bbp-terugval in de eerste helft van 2020, voor de periode gedurende de lockdown. In 2018 waren 174.000 mensen werkzaam in de cultuur, sport en recreatie. 	<ul style="list-style-type: none"> Sociaalmaatschappelijke impact groter naarmate maatregelen (a) strikter zijn en (b) langer duren. Kwetsbare groepen worden harder geraakt (ongelijkheid) Extra aanscherpingen hebben een groot effect op de maatschappij en welbevinden. Sommige effecten pas zichtbaar na lange tijd: eenzaamheid kan later uitmonden in een depressie. Negatieve impact economie (faillissementen, werkloosheid) weerslag op welbevinden en gezondheid. Herhaaldelijke wisselingen in coronabeleid leiden tot minder vertrouwen in de politiek en bestaande maatregelen. Een tijdelijke verstrenging voor twee weken niet geloofwaardig. 	<p>Daarvoor zijn vier zaken van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> De COVID-19 bedbezetting (IC en klinisch) moet weer binnen Opschalingsplan-capaciteit liggen, zodat de reguliere bedden capaciteit weer volledig voor reguliere zorg ingezet kan worden. <ul style="list-style-type: none"> Noot: voor IC is dit: totale bezetting <200 covid-patiënten (= covid IC-capaciteit Opschalingsplan) EN instroom <10 covid-patiënten per dag (= signaalwaarde dashboard) Noot: voor klinische bedden is dit: totale bezetting <400 covid-patiënten (= covid klinische capaciteit Opschalingsplan) EN instroom <40 covid-patiënten per dag (=signaalwaarde dashboard) Besmettingen verpleeghuizen moet sterk dalend zijn. Virus moet weer beheersbaar zijn om te voorkomen dat we snel weer doorschieten naar een derde golf. Bron- en contactonderzoek moet weer effectief zijn, zodat we gericht het virus kunnen uittrappen en het zicht op het virus maximaal is. <ul style="list-style-type: none"> Noot: Streven dat grootste deel veiligheidsregio's weer terugkeert in niveau waakzaam. Dat wil zeggen: R duurzaam onder de 0.9, minder dan 7 per 100k per week en minder dan 5% positief per week, minder dan 210 IC-bedden bezet door COVID-19 patiënten.
Scenario 3b Oktober pakket + 6 weken maartpakket (exclusief scholen)	<p>Aanvullend op bovenstaande:</p> <ul style="list-style-type: none"> Grotere terugval bbp voor 6 weken. Verwachte impact groter dan in het voorjaar, doordat bedrijven minder buffers hebben. Bij een langere sluiting neemt het risico op faillissementen voor sportscholen en sportverenigingen en culturele instellingen toe. Negatieve impact levensstijl leidt op termijn economische kosten (zorgconsumptie, lagere productiviteit). 	<p>Aanvullend op bovenstaande:</p> <ul style="list-style-type: none"> Langdurige sluiting sportscholen raakt grote groep mensen (3 miljoen mensen in 2018 naar sportschool). Langdurige sluiting negatief effect op levensstijl en gezondheid. Het geheel sluiten van sectoren raakt mensen en groepen disproportioneel hard, omdat ze zich helemaal niet meer kunnen richten op hun werk en/of hobby's. 	

Dep. Vertrouwelijk

	Sociaaleconomisch	Sociaalmaatschappelijk	
Scenario 4a Oktober pakket + 2 weken volledige lockdown	<ul style="list-style-type: none"> Economische kosten van een lockdown zijn fors. Lockdowns in het VK, Frankrijk, Italië en Spanje leiden tot een economische krimp van 12,4% tot 20,4% in Q2. "Intelligente" lockdown in Nederland leidde tot krimp van 8,5%. Ruim helft van het verschil in bbp-krimp tussen de 'zuinige vier' (NL, Oostenrijk, Zweden, Denemarken) en de 'zuidelijke vier' (Italië, Spanje, Portugal, Griekenland) door striktheid maatregelen (Bruegel). Sluiten scholen leidt tot verlaging productiviteit werkende ouderen. Lockdown leidt ook tot permanente economische kosten. Een jaar 1 uur per week minder les op VO vermindert vaardigheden (bijv. wiskunde, leesvaardigheid) met 20%. 8 weken sluiting van PO in NLD in voorjaar heeft voor een gemiddelde leerachterstand van 1/5 schooljaar gezorgd. In Argentinië in de jaren '80 en '90 leidde verlies van 88 schooldagen door lerarenstakingen voor een 3,2% (mannen) en 1,9% (vrouwen) lager inkomen later. Lockdown is geen garantie voor minder virusverspreiding op lange termijn: EU-landen met strenge lockdown in het voorjaar zitten nu in dezelfde situatie als NL. 	<ul style="list-style-type: none"> Een lockdown heeft een zeer grote inbreuk op principe van individuele vrijheid. Een lockdown heeft een zeer grote negatieve effecten op het welbevinden. Het aantal sociale contacten tussen mensen neemt drastisch af, zoals familiebezoek en contacten met vrienden. Effecten met name groot voor ouderen, jongeren en alleenstaanden. Een lockdown waarbij de kinderen niet naar school kunnen en ouders de hele dag thuis zijn en gelijktijdig moeten werken, heeft grote invloed op de gezinssituatie, gezondheid en welzijn van mensen. Herhaaldelijke wisselingen in coronabeleid leiden tot minder vertrouwen in de politiek en bestaande maatregelen. Een periode van twee weken aankondigen klinkt niet geloofwaardig. 	<p>Het uitstellen van de reguliere zorg leidt niet alleen tot een schade aan de volksgezondheid, maar ook tot uitgestelde druk op de zorg op een later moment.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het duurt héél lang totdat alle uitgestelde reguliere zorg is "weggewerkt". Voorbeeld: het is tot het begin van de tweede golf niet gelukt om alle uitgestelde zorg van de eerste golf weg te werken (zie figuur onder). Het stuwmeer uitgestelde verwijzingen was na de eerste golf ca 800.000 en is inmiddels alweer opgelopen tot boven 1.000.000. <p>Hoe sneller we terug keren op een beheersbaar niveau:</p> <ul style="list-style-type: none"> hoe minder groot de schade aan de volksgezondheid door o.a. uitgestelde zorg en (chronische) COVID-19 ziektelast. Hoe minder uitholling/uitputting van de zorg (van belang met het oog op inhalen stuwmeer en klaarstaan voor een derde golf) Hoe sneller we weer maximaal zicht hebben op het virus en (met het oog op de winter) voorkomen dat we weer snel doorschieten naar een derde golf. <p>Daarbij speelt een extra overweging t.a.v. de kerst:</p> <ul style="list-style-type: none"> De Kerstvakantie is op veel terreinen al een "natuurlijke lock-down" vanwege het feit dat veel bedrijven en scholen dicht zijn. (Daar zit dus weinig winst) Maar er is wel de kans op een groot super-spreiding event vanwege besmettingen in de thuis- en familiesituatie. (maar daar zit geen handhaving op). Dat effect kan sterk verkleind worden door al vóór de Kerstvakantie het aantal besmettingen op een beheersbaar niveau te hebben. (Bijv. onder de 1200 besmettingen per dag). En kan de zorg weer versneld de reguliere zorg opschalen.
Scenario 4b Oktober pakket + 6 weken volledige lockdown	<p>Aanvullend op bovenstaande:</p> <ul style="list-style-type: none"> Grotere terugval bbp voor 6 weken. Nog groter risico op permanente economische schade, omdat het inhalen van leerachterstanden moeilijker is. 	<p>Aanvullend op bovenstaande:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij een langere lockdown is er een groter risico dat kwetsbare mensen (ook kwetsbare leerlingen) buiten zicht raken terwijl de problematiek groter wordt. Een langdurige lockdown vergroot armoede, ongelijkheid en scheidlijnen in de samenleving. Kwetsbaren groepen worden het meest geraakt (flexwerkers, mensen die klein behuisd zijn, etc.). 	

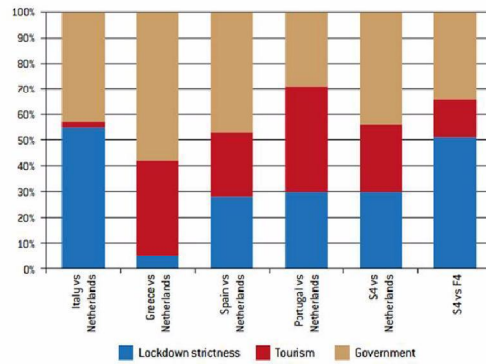

Dep. Vertrouwelijk

Vershil economische ontwikkeling harde lockdown en minder vergaande restricties

	Harde lockdown	Minder vergaande restricties
Bbp	-22%	-8%
Werkgelegenheid	-24%	-9%

Drijvende factoren achter verschillen in bbp-krimp

Economische krimp Q2 (t.o.v. Q1)

Land	Δ bbp (%)
Denemarken	-7,2%
Duitsland	-10,1
Frankrijk	-13,8
Griekenland	-14,0
Italië	-12,4
Nederland	-8,5
Oostenrijk	-10,7
Spanje	-18,5
Zweden	-8,3
Verenigd Koninkrijk	-20,4